מנורת המאור — לולב

דין נטילת לולב. כשישלים ש"צ לחזור תפלת שחרית, נוטל לולב בימינו ואתרוג בשמאלו, ומברך על נטילת לולב, ושהחיינו ביום הראשון, ומנענעו, ומנענעין כלן. כיצד מנענעו, מוליך ומביא מעלה ומוריד, כתנופת שתי הלחם כשני כבשי עצרת, כדאמ' ר' יוסי בר חנינא מוליך ומביא כדי לעצור רוחות רעות, מעלה ומוריד כדי לעצור טללים רעים. אמ' [רבא] וכן בלולב. ועוד צוו רז"ל לנענעם כמי שמחבט את השטן שלא ישלוט בהם כלל. ומעשה בחכם אחד שהיה מנענעו ואומר גירא בעיניה דשטנא. ואח"כ מברך ש"צ לגמור את ההלל. וכשמגיעין להודו לה' כי טוב, שבאמצע ההלל, מנענעין, ובאנא ה' הושיעה נא, ובהודו לה' שבסוף ההלל. דתנן במ' סוכה בפרק לולב הגזול, היכן מנענעין, בהודו לה' כי טוב תחלה וסוף ובאנא ה' הושיעה נא. ואם אין לו לולב בשעת קריאת ההלל, ומברך עליו באיזו שעה שיזדמן לו ביום, שכל היום כשר ללולב, וכשמתפללין תפלת מוסף, אוחזין לולביהם בידם ומתפללים. ואחר שחוזר ש"צ תפלת מוסף אומר קדיש עד למעלה, ואומרים הושענות.

ונהגו לסבוב את התיבה פעם אחת בכל יום, ומעלין ס"ת לתיבה כשמקיפין אותה, וביום השביעי, שהוא יום הושענא רבה, מקיפין שבעה פעמים, זכר למקדש. דתנן בכל יום היו מקיפין את המזבח פעם אחת, ואומרים אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא, ר' יהודה אומר אני והו הושיעה נא, ויום שביעי של ערבה מקיפין את המזבח שבעה פעמים. אני והו שם של שבעים ושתים, ואומרים אני והו על שם עמו אנכי בצרה, ר"ל שהב"ה משתף שכינתו ביניינו בעת צרותינו. וגם אני והו בגימטריא עולה לשבעים וח', כמנין אנא ה'. ועוד יש סמך לאלה ההקפות מן הפסוקים שאמר דוד ע"ה, ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך ה', לשמיע בקול תודה ולספר כל נפלאותיך. ארחץ בנקיון כפי, רמז ללולב שנוטל ביד, ואסובבה את מזבחך ה', רמז להקפות, לשמוע בקול תודה, רמז להודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, ולספר כל נפלאותיך, רמז לתחנונים בהקפות בענין הנסים והנפלאות שעתיד הב"ה לעשות עמנו בענין הישועה, שנא' (תהלים צח, א) מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו, וכתי' (תהלים צח, ב) הודיע ה' ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו, וכתי' (תהלים צח, ג) זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו.

וכשיצא מבית הכנסת, יכנס לסוכתו ולולבו בידו, וכשישב בסתר עליון, שהיא הסוכה, יהיה מעוטר במצות ומעוטף בציצית, ויהיה מובטח שינצל מן היסורין, שנא' (תהלים צא, א) יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן, אומר לה' מחסי ומצודתי אלהי אבטח בו, כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות. אין נוטלין לולב בשבת, בין חל להיות יום ראשון בשבת או שני או שלישי, גזירה שמא יעבירנו ארבע אמות ברשות הרבים. וילך אצל בקי ללמוד ממנו, כדין השופר.